

Simon Tamás
(Budapest, 1935 – 1956, Budapest)

Memento

*Az ég felbőtolettbe
Öltözködött, mely cifra és ledér,
S mit titkon, mohón letépni szeretne
A sunyi, felszeg, vad subanc, a szél.*

*A Nap úgy lóg le az ég terraszáról,
Mint fáról hullni készülő banán,
Az alkonyat vad boogie-woogie táncol
Jampeckalapos házak ablakán.*

*Vad, kusza képek roznak táncot bennem,
– Zavart az elme, és zilált a szó, –
Hogy végignézem mindazt amit tettem,
S mit elmulaszték. És fáj a való.*

*A szürke gettó kriptái telére
Fogsikorgatva visszarévedek,
Hol nagy lelkeket szűk utcák közébe
Szoritottak kis borthyok, hitlerek.*

*És látom még a báromezereves
Fájdalomtól elfáradt arcokat,
S kergült hajcsárokat, kik vigyorogva
Terelték őket mint a barmokat.*

*De az ősz apa kinek elrabolta
Gyermekeit gyilkos kézzel a Halál,
Nem sujtott feléje, csak megtört szívvel
Zokogta: „Jiszgádál, vöjiszgádál...!”*

*És én is, én is ott voltam közöttük,
És én is türtem, hogy tereljenek...
Hát mentség erre, hogy csak gyenge senki
Voltam még: kilencéves kisgyerek?*

*Apám megölték. S még bányezren hulltak
Kalászként jobbra-balra az uton!?
A Halál vígan koccint csontjaikkal,
S én bárgyu néző voltam torukon.*

*A boltak keze mind kinyul a sírból,
És vádolnak az üveges szemek. –
Hát megbocsájtható-e az, hogy élek,
Hogy ajkam síma, szívem még meleg?*

*Még ezt a kölcsönt vissza kell fizetnem,
És addig, addig meg nem állhatok,
És addig nem lehet enyém a lelkem,
Amíg a multnak adósa vagyok.*

*...S én mit teszek? Az apró frázisocskák
Tavába fojtom a nagy tetteket.
Az életről rém sokat prédikálok,
S keveset élek, igen keveset.*

*Üresebb szívem, mint egykor volt gyomrom,
S a nagyszerűért hasztalan korog,
Szemeim célok után úgy fürkésznek,
Mint légelbáritó reflektorok.*

*Hát semmire sem képes ez e két kar?!
Hát nincs erőmböz méltó küzdelem?!
Mert multam – bár sötét – v a n, s tán jövőm is,
De nincs ó jaj, nincsen jelenem!!*

*A kályha mellől nagy tüzekre nézek,
S kérődzöm emésztetlen lángokon,
S a pernye hull, mint hulltak negyvennégyben
Testvéreink a barbár frontokon.*

Új Élet Naptár, 1959

Emlékezés

*Az én műzsám a kaposvári gettó és Auschwitz Birkenau közt
a zárt marhavagonban, étlen, szomjan mondta ki először
azokat a szavakat, melyeket most leírat velem.*

*Az én műzsám a keményre vasalt náci csizma alatt üvöltve,
a nevető német lányok csattogó korbácsa előtt menekülve
a krematóriumok égő emberbűs bűzét okádó kémények borzalmától fuldokolva,
hulla hegyek látványától tébolyultan támoltyogva
megalázottan és meggyötörve ismerte meg nekem a „kínt”.
Az én műzsám anyám és szentem,
testem és lelkem.*

*S én ki 50 évvel a háború után átléptem a borzalom kapuján
lehunytam szemem s elképzelttem azt
Mengele állt előttem rechts oder links,
élet vagy halál.*

*Az udvaron a koporsó sovánnyá gyötört
halál arcú, csíkos ruhás emberek,
los, los, los aber schnell, harsogott.
Tovább sétáltam a halál bonában, tonnányi bajtömegben, anyám aranyszőke
fürtjeit láttam és sikoltás és haláltusa jajszós rettenet,
folyosók, korbács, akasztófa s megkövesedett kín a falakon.
Kegyeltfal, koszorú, három gyertyát gyújtok,
egyet anyámért, hogy él, egyet magamért, hogy élek,
s egyet a kínért, talán mert félek.*

*Auschwitz felett a nyári égbolt emlékezik Júdea népére
Auschwitz alatt a véráztatta föld emlékezik Júdea vérére.
Férfiak, nők, gyermekek, magzatok anyák méhében
nyugodjatok, nyugodjatok immáron békében.*

Új Élet, 1983. március 15.